

[Madsen-Mygdal.]

Opfattelse, at vi ikke kan gaa med til, at dets Afgørelse overlades til en tilfældig Praksis. Hvis noget saadant skulde blive Tilfældet, er vi inde i noget, som man meget godt kan betegne som retsløse Tilstande. Det, man tilsigter med disse Forslag, er jo aabent og klart, naar det skal siges ganske kort, for det første Jordens Socialisering, d. v. s. Staten og Kommunerne som eneste Ejere af dansk Landbrugsjord, og for det andet den danske Landmands Forvandling fra Selvejer til Fæster. Jeg tror nu ikke, det bliver helt let for de Herrer at faa den danske Bondestand til at forstaa den Velsignelse, som dette Program indeholder. De Herrer kan nok saa længe afvise Historiens Vidnesbyrd, jeg tror ikke, danske Bønder har glemt Fortiden, og de har heller ikke glemt, hvad Fortiden lærer.

Der er to forskellige Veje, det er ogsaa omtalt under denne Debat, ad hvilke man kan fratage Bonden hans Jord og gøre den til Statseje. Man kan ekspropriere Jorden — det er det, man her foreslaar —, og man kan ved offentlige Grundbyrder indskyde en saa stor Skatteprioritet, at den opvejer Jordens fulde Værdi, og det har man, saa vidt jeg ved, egentlig ogsaa i Sinde at gøre. Men jeg vil gerne spørge: kan man gøre *begge* Dele? Hvis det er Meningen, at Staten og Kommunerne skal ekspropriere i et saa hastigt Tempo, som her er foreslaaet — og for en 50—60 Mill. Kr. om Aaret, som der faktisk er stillet til Raadighed for Forslagene, kan der jo eksproprieres en god Del —, men saa kan det dog ikke være Meningen, at den samme Stat og de samme Kommuner samtidig ogsaa skal gøre Jorden til al Beskatnings Moder. Det vil da blive en Selvbeskatning, som man aldrig har set Mage til.

Ja, de Radikale ved øjensynlig ikke rigtig, hvad de sætter mest Pris paa af disse forskellige Fremgangsmaader. De holder egentlig meget af dem begge to, men er ikke helt sikre paa, hvilken de vil foretrække. Man kunde godt faa det Indtryk, at de allerhelst vil slippe begge Ulvene løs paa en Gang, men de overser dér, at saa gaar det kun saaledes, at den ene æder den anden.

Hvad Socialdemokraterne angaar, er der jo ikke Tvivl om, at Socialdemokraterne ønsker at gaa Ekspropriationens Vej, men der turde det maaske være et Spørgsmaal, om i Virkeligheden Kærligheden til Udstykningsideen, Kærligheden til de smaa selvstændige Landbrugshjem, nu ogsaa er saa stor, som man vil give det Udseende af. Man bruger fra socialdemokratisk Side mange smukke Ord om de

smaa selvstændige Landbrugsvirksomheder, men naar Jorden en Gang ad de Veje, som her er foreslaaet, er eksproprieret og befinder sig i offentligt Eje, er der saa nogen, der er sikker paa, at det virkelig er den lille selvstændige Landbrugsbedrift, man ønsker at opretholde? Ja, i Rusland, hvor man bruger endnu kraftigere Midler og ikke tildækker dem med de uldne og lodne Talemaader, som Socialdemokraterne her er saa store Mestre i at bruge, dér er Maalet jo rent og klart: Jordens Socialisering og derefter Stordriftens Indførelse, og der er ogsaa mange Socialdemokrater her i Landet, gode, retroende Socialdemokrater, der bekender sig til den Lære, at i Virkeligheden er Stordriften, Herregaardsbruget under Statens Ledelse, det mest rationelle og derfor ogsaa det, der bør tilstræbes. Det første Skridt, der skal gøres, er Jordens Socialisering, men naar først Staten har faaet Ejendomsretten, hvem tør saa garantere for, at det næste Skridt ikke bliver Stordriften, som man nu vender sig saa stærkt imod, ensbetydende med, at Smaabrugene igen nedlægges. Der er her to Tempi: først den selvejende Bondes Forvandling til Fæster paa offentlig Jord, og dernæst den samme Fæsters Forvandling til Lønarbejder eller Funktionær under Statens og Kommunens Ledelse i en Landbrugsstorbedrift. Ja, det er der sikkert ingen Socialdemokrat, der tør staa op og sige her, for de ved, hvordan det vilde blive modtaget i Befolkningen, men det er god socialistisk Lære, der er ikke noget, der i saa Henseende strider imod, hvad Socialdemokratiet kan ønske sig, og det, man staaer i Begreb med at gennemføre her, er det første Skridt paa Vejen.

Men hvis det nu virkelig er sandt — og lad os saa forudsætte det —, at man ogsaa fra Socialdemokratiets Side har forstaaet, at det selvstændige mindre Landbrug er en social Velsignelse for Landet, og at ogsaa Socialdemokratiet virkelig for Alvor ønsker at fremme Udstykningen, saa er det jo ganske givet, at den Vej, man her vil gaa, er den mest ufremkommelige og ufarbare af alle. Hidtil har man dog været klar over, at hvis man vil fremme Udstykningen, er den i Praksis bedst anvendte Metode den, at man køber hele Ejendomme, som af en eller anden Grund er billigt til Salg, og som egner sig for Udstykningsformaal, men nu vil man absolut noget helt andet: man vil plukke 10—15—20 pCt. eller endnu mere ud af en stor Mængde Ejendomme paa fuldstændig vilkaarlig Vis, og det er altsaa for saa vidt, rent bortset fra Ekspropriation og fra Forskellen mellem